

การพัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี

THE INTERNAL SUPERVISION SYSTEM DEVELOPMENT FOR SCHOOLS UNDER UDONTHANI PROVINCIAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATION

วนิดา ทองแสง

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอน ใน 5 ด้าน ทำการศึกษาจากประชากรทั้งหมด ประกอบด้วยครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี จำนวน 138 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.51$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการนำระบบการนิเทศภายในไปใช้ ($\mu = 3.73$) รองลงมาคือการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในระบบการนิเทศภายใน ($\mu = 3.62$) การพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการวิเคราะห์ระบบการนิเทศภายใน ($\mu = 3.55$) และการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการออกแบบระบบการนิเทศภายใน ($\mu = 3.45$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการตรวจสอบ และติดตามระบบการนิเทศภายใน ($\mu = 3.24$)

Abstract

The purpose of this study was to develop the internal supervision system for schools under Udonthani Provincial Administrative Organization. This study focused on 5 aspects. The population consisted of 138 teachers. The instrument was 5-rating scale questionnaire. Statistics used for analyzing the data composed of frequency, percentage, mean, and standard deviation.

As a result of the data analysis, the following were found:

The result showed that teachers have comments about the development of the internal supervision system in Udonthani Provincial Administration Organization as a whole has performed at a high level ($\mu = 3.51$). The highest aspect was the application of an internal supervision system usage ($\mu = 3.73$), the development of an internal supervision system understanding ($\mu = 3.62$), the development of an internal supervision system analysis ($\mu = 3.55$), the development of an internal supervision system design ($\mu = 3.45$), respectively. The development of an internal supervision system audit and follow-up was the least aspect ($\mu = 3.24$).

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกในยุคปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นที่แต่ละประเทศต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา และเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายจากกระแสโลก โดยปัจจัยสำคัญที่จะเผชิญการเปลี่ยนแปลงและท้าทายดังกล่าว ได้แก่ คุณภาพของคน การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง การศึกษาต้องมีคุณภาพเพื่อทำให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้เป็นคนที่มีศักยภาพที่รู้จักวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา รู้จักคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีจริยธรรม คุณธรรม รู้จักพึ่งตนเอง และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

การจัดการศึกษา หรือการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มุ่งให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ โดยถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุดนั้น ครูต้องมีศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานหลักสูตร และมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ รวมทั้งมีคุณภาพในการบริหารจัดการโดยรวมสู่ระบบประกันคุณภาพการดำเนินการนิเทศช่วยเหลือที่เอื้อให้การทำงานของครูและโรงเรียนได้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ร่วมกันและนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพในการทำงานของครูและโรงเรียนที่ยั่งยืนนั้นบุคลากรทางการศึกษาจึงต้อง

ร่วมมือกันเพื่อทำหน้าที่ในการนิเทศช่วยเหลือให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดตามที่เจตนาเป็นกระบวนการพัฒนาผู้ปฏิบัติงานให้สามารถพัฒนาตนเอง เพื่อพัฒนาการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ(ชัดเจน ไทยแท้. 2543: 3)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีนโยบายในการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อมุ่งหวังที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐานสากล นักเรียนได้รับการพัฒนาทุกด้านซึ่งการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาดังกล่าวนั้น ต้องอาศัยกระบวนการอย่างน้อย 3 กระบวนการคือ กระบวนการบริหารจัดการ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษา โดยจะต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องสอดคล้องและควบคู่กันไปสำหรับกระบวนการการนิเทศการศึกษานั้นเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่าการนิเทศที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในโรงเรียน เพราะคนที่อยู่ในโรงเรียนย่อมรู้สภาพปัญหาความต้องการในการนิเทศของบุคลากรในโรงเรียนเดียวกันได้ดีกว่าและมีแนวทางการนิเทศที่จะช่วยให้เกิดประสิทธิผลได้มากกว่าการนิเทศที่เกิดจากบุคคลที่อยู่ภายนอกโรงเรียน การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่ผู้บริหารและครูปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนในชั้นเรียนและโรงเรียน ซึ่งจะส่งผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความสนใจและส่งเสริมการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนมากขึ้น(อเนก สังแสง. 2541: 135)

โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี เป็นโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรมนำความรู้ รวมทั้งได้มีการส่งเสริม และพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแต่จากการกำกับติดตามการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนพบว่าครูไม่มีแผนการเรียนรู้อันเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม 2545) และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งแสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนไม่ค่อยปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอน ไม่มีการวิเคราะห์หลักสูตร การเขียนแผนการเรียนรู้อันเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญขาดการใช้สื่อ ผลิตรายละเอียดและใช้นวัตกรรมใหม่ ๆ นอกจากนั้นครูผู้สอนยังขาดการเตรียมตัวก่อนการสอน และเรียนรู้อื่น ๆ การวัดผลของครูมุ่งเน้นความรู้มากเกินไป และไม่นำผลการสอบมาใช้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และปรับปรุงการเรียนของนักเรียนส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำไม่เป็นที่น่าพอใจไม่ให้ความสำคัญกับการเขียนแผนการสอนไม่มีการจัดทำแผนการสอนเพื่อนำไปใช้สอนจริงการกำกับติดตามประเมินผลและการนิเทศภายในของโรงเรียนยังไม่เป็นระบบที่ดีบุคลากรไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของการนิเทศภายในโรงเรียนไม่มีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียนขาดสื่อและเครื่องมือในการนิเทศภายในโรงเรียนขาดงบประมาณเพื่อการนิเทศภายในโรงเรียน บุคลากรในโรงเรียนมีภารกิจมากไม่มีเวลาปฏิบัติกิจกรรมนิเทศภายในโรงเรียน ทำให้การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนไม่สม่ำเสมอ บุคลากรขาดประสบการณ์ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา ผู้รับการนิเทศไม่ยอมรับผู้นิเทศ

สภาพปัญหาดังกล่าว ผู้ศึกษาค้นคว้าในฐานะบุคลากรทางการศึกษามีหน้าที่ในการสอน อีกทั้งยังมีส่วนช่วยในการส่งเสริมการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและเข้าร่วมโครงการพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานต่าง ๆ จึงต้องการที่จะศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีโดยนำหลักการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มาใช้ในการดำเนินการศึกษา ทำการสำรวจระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอน ใน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ความรู้ความเข้าใจในระบบการนิเทศภายใน 2) ความรู้ความเข้าใจในการวิเคราะห์ระบบการนิเทศภายใน 3) ความรู้ความเข้าใจในการออกแบบระบบการนิเทศภายใน 4) ความรู้ความเข้าใจในการนำระบบการนิเทศภายในไปใช้ และ 5) ความรู้ความเข้าใจในการตรวจสอบและติดตามระบบการนิเทศภายใน ซึ่งผู้วิจัยมีความเชื่อว่าผลการศึกษาวินิจฉัยที่ได้ในครั้งนี้มีส่วนช่วยในการแก้ปัญหาดังกล่าวข้างต้นได้ซึ่งทั้งสามสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยให้บุคลากรทางการศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถพัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอน โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี

ขอบเขตของการวิจัย

ด้านเนื้อหา

การวิจัยเรื่องนี้ มุ่งศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอน ใน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ความรู้ความเข้าใจในระบบการนิเทศภายใน 2) ความรู้ความเข้าใจในการวิเคราะห์ระบบการนิเทศภายใน 3) ความรู้ความเข้าใจในการออกแบบระบบการนิเทศภายใน 4) ความรู้ความเข้าใจในการนำระบบการนิเทศภายในไปใช้ และ 5) ความรู้ความเข้าใจในการตรวจสอบและติดตามระบบการนิเทศภายใน

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

การวิจัยในครั้งนี้ทำการศึกษาจากประชากรทั้งหมด ประกอบด้วยครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีจำนวน 138 คน

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ มุ่งศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอน ใน 5 ด้าน ทำการศึกษาจากประชากรทั้งหมด ประกอบด้วยครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีจำนวน 138 คน

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งโครงสร้างคำถามเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของครูผู้สอน ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด แบบเลือกตอบ (Checklist) และ ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอน จำแนกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ความรู้ความเข้าใจในระบบการนิเทศภายใน 2) ความรู้ความเข้าใจในการวิเคราะห์ระบบการนิเทศภายใน 3) ความรู้ความเข้าใจในการออกแบบระบบการนิเทศภายใน 4) ความรู้ความเข้าใจในการนำระบบการนิเทศภายในไปใช้ และ 5) ความรู้ความเข้าใจในการตรวจสอบและติดตามระบบการนิเทศภายในมีระดับการวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ทำการประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสำหรับการวิจัย ใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) เพื่ออธิบายข้อมูลพื้นฐานของครูผู้สอน และใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบายระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอน

สรุปผลการวิจัย

จากการสำรวจข้อมูลจากครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ในปีการศึกษา 2552 จำนวน 138 คน สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 86.93 มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.58 และไม่มีวิทยฐานะ คิดเป็นร้อยละ 55.07

2. ครูผู้สอนมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.51$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีระบบการนิเทศภายในไปใช้ ($\mu = 3.73$) รองลงมาคือการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในระบบการนิเทศภายใน ($\mu = 3.62$) การพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการวิเคราะห์ระบบการนิเทศภายใน ($\mu = 3.55$) การพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการออกแบบระบบการนิเทศภายใน ($\mu = 3.45$) ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการตรวจสอบ และติดตามระบบการนิเทศภายใน ($\mu = 3.24$) โดยที่

2.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในระบบการนิเทศภายใน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาการวางแผนระบบการนิเทศภายใน ($\mu = 3.80$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการพัฒนาการศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือสำหรับการนิเทศภายใน ($\mu = 3.45$)

2.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาด้านความรู้ความเข้าใจในการวิเคราะห์ระบบการนิเทศภายใน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาการวิเคราะห์ปัญหาของระบบการนิเทศภายใน ($\mu = 3.90$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การพัฒนาการวิเคราะห์ระบบการประเมินผลสำหรับการนิเทศภายใน ($\mu = 3.14$)

2.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาด้านความรู้ความเข้าใจในการออกแบบระบบการนิเทศภายใน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาการศึกษาปัญหาในการออกแบบระบบการนิเทศภายใน ($\mu = 3.74$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การพัฒนาการออกแบบวิธีการประเมินผลการนิเทศภายใน ($\mu = 3.03$)

2.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาด้านความรู้ความเข้าใจในการนำระบบการนิเทศภายในไปใช้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาการศึกษาปัญหาในการนำระบบการนิเทศภายในไปใช้ ($\mu = 3.90$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การพัฒนาการวางแผนในการนำระบบการนิเทศภายในไปใช้ ($\mu = 3.65$) ซึ่งมีค่าเท่ากับการพัฒนาการประเมินผลการนิเทศภายใน

2.5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาด้านความรู้ความเข้าใจในการตรวจสอบ และติดตามระบบการนิเทศภายใน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาการตรวจสอบ และติดตามผลการประเมินการนิเทศภายใน ($\mu = 3.43$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การพัฒนาการตรวจสอบ และติดตามการปฏิบัติการณ์นิเทศภายใน ($\mu = 3.09$)

3. ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในระบบการนิเทศภายใน อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.65$) แต่ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.42$) ส่วนครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการออกแบบระบบการนิเทศภายใน อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.41$) แต่ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.72$) และครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการตรวจสอบและ

ติดตามระบบการนิเทศภายใน อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.20$) แต่ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.50$)

4. ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 10 ปี มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการวิเคราะห์ระบบการนิเทศภายใน อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.45$) แต่ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอน 10-19 ปี มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.68$) เช่นเดียวกับครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 20 ปี ขึ้นไป ($\mu = 3.50$) และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 10 ปี มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการออกแบบระบบการนิเทศภายใน อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.56$) แต่ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอน 10-19 ปี มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.35$) เช่นเดียวกับครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 20 ปี ขึ้นไป ($\mu = 3.40$)

5. ครูผู้สอนที่มีวิทยฐานะชำนาญการมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในระบบการนิเทศภายใน อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.43$) แต่ครูผู้สอนที่ไม่มีวิทยฐานะมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.75$) เช่นเดียวกับครูผู้สอนที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ ($\mu = 3.60$) และครูผู้สอนที่ไม่มีวิทยฐานะมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการวิเคราะห์ระบบการนิเทศภายใน อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.42$) แต่ครูผู้สอนที่มีวิทยฐานะชำนาญการมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.64$) เช่นเดียวกับครูผู้สอนที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ ($\mu = 3.62$) ส่วนครูผู้สอนที่ไม่มีวิทยฐานะมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการออกแบบระบบการนิเทศภายใน อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.38$) แต่ครูผู้สอนที่มีวิทยฐานะชำนาญการมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.50$) เช่นเดียวกับครูผู้สอนที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ ($\mu = 3.65$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาการพัฒนากระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการนำระบบการนิเทศภายในไปใช้ ซึ่งสอดคล้องกับฉัตรวัตร สุขเกษม (2546: 114-119) ในการศึกษาการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนมิตรภาพ สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ที่กล่าวว่า กระบวนการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียน ข้อสรุปของปัญหา คือ ครูผู้สอนยังขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการนิเทศภายใน

2. จากผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาด้านความรู้ความเข้าใจในการนำระบบการนิเทศภายในไปใช้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการพัฒนาการศึกษาปัญหาในการนำระบบการนิเทศภายในไปใช้ และการพัฒนาการประเมินผลการนิเทศภายใน อาจเนื่องมาจากครูผู้สอนต้องการที่จะพัฒนาด้านความรู้ความเข้าใจในการนำระบบการนิเทศภายในไปใช้ เพราะหากผู้รับการนิเทศมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการนิเทศภายใน จะช่วยให้เกิดการประสานสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน สามารถนำความรู้ตามหลักวิชาการแนวคิดทฤษฎีของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ได้รับจากการนิเทศตามกระบวนการพัฒนาระบบทั้ง 5 ขั้นตอน มาใช้ดีถือปฏิบัติในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนให้มีความสอดคล้องกับแนวทางปฏิรูปการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. จากผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการออกแบบระบบการนิเทศภายในอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับเพียงใจ แจ่มเงิน (2546: 78) ในการศึกษาสภาพและความต้องการการนิเทศภายในของครูผู้สอนกลุ่มโรงเรียนนครเจดีย์ จังหวัดลำพูน ที่กล่าวว่าการชี้แจงให้ครูเข้าใจหลักการ เหตุผล ขั้นตอนและรายละเอียดการเยี่ยมนิเทศชั้นเรียนการสังเกตการสอน มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

4. จากผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในระบบการนิเทศภายใน การพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการออกแบบระบบการนิเทศภายในและการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการตรวจสอบและติดตามระบบการนิเทศภายในต่างกัน ทั้งนี้เพราะในการศึกษาระดับปริญญาโทมีกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ที่คิดสังเคราะห์มากกว่าในระดับปริญญาตรี โดยเฉพาะในวิชาเรียนที่มีการฝึกทักษะการทำวิจัย ซึ่งกระบวนการดังกล่าวส่งเสริมความรู้ความเข้าใจต่อกระบวนการทำงานได้ดีขึ้น

5. จากผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการวิเคราะห์ระบบการนิเทศภายใน การพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการออกแบบระบบการนิเทศภายใน ที่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับแทคเกอร์ (Tagger, 2002: 3942-B) ในการศึกษาความสัมพันธ์ของประสิทธิภาพโดยรวมกับการปฏิบัติการนิเทศที่กล่าวว่า จำนวนปีที่มีประสบการณ์ในการทำงาน ไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อผลการปฏิบัติของผู้รับผิดชอบเนื่องจากระยะเวลาที่ทำการศึกษามีความแตกต่างกัน รวมทั้งกลุ่มประชากรที่ทำการศึกษาอยู่ในภูมิภาคที่ต่างกัน เติบโตมาในสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน ความคิดเห็นของประชากรจึงแตกต่างกันด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาระบบการพัฒนาระบบการนิเทศภายใน โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรกำหนดรูปแบบวิธีการนิเทศติดตามให้ชัดเจนสอดคล้องกับลักษณะงานและตัวบุคคลและก่อนดำเนินการพัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียน ควรให้บุคลากรกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจ และให้ศึกษารอบงานบริหารจัดการอย่างละเอียดลึกซึ้ง

2. ควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้นระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศเพื่อให้การปฏิบัติงานการนิเทศภายในโรงเรียนดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย รวมทั้งควรสร้างเจตคติหรือความรู้สึกที่ดีต่อการนิเทศภายในให้กับครูผู้สอนเพื่อให้ครูผู้สอนมีความรู้สึกมีน้ำใจในตนเอง

3. ควรสร้างความเชื่อมั่น ด้วยการกระตุ้นให้กำลังใจในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของครูอยู่เสมอ มีการเสริมแรงอย่างเหมาะสม จะช่วยเสริมให้ครูสามารถปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่องและพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา อีกทั้งผู้บริหารควรปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างในการพัฒนางานตามบทบาทของครูเพื่อสร้างความศรัทธาและความเชื่อมั่น ในผู้บริหารให้กับครูผู้ใต้บังคับบัญชา

4. ควรให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบการนิเทศภายในของโรงเรียน รวมทั้งควรสร้างทีมงานให้เข้มแข็งและสร้างวิสัยทัศน์ร่วมเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาวิจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาระบบการนิเทศภายในให้มีประสิทธิภาพ

2. ควรทำการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในตามกรอบงานที่เฉพาะเจาะจง

บรรณานุกรม

กมล ภูประเสริฐ. (2544). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: ทิปส์ พับลิเคชัน

กรมวิชาการ. (2544). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กิติมา ปรีดีดีล (2532). การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: อักษราพัฒนา

คณิต สารศรี. (2548). การพัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านนิคมสายโท 12 เหนือ อำเภอบ้านกรวด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์เขต 2. การศึกษาค้นคว้าอิสระกศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คมศักดิ์ อีโน. (2546). การพัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียนชุมชนบ้านสีแก้ว อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด การศึกษาค้นคว้าอิสระกศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

จันทร์ธานี สงวนนาม. (2545). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา กรุงเทพฯ: บุคพอยท์.

จารุมล พันภัยพาล (2542). การสร้างทีมงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดเขตการศึกษา 12. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา

ชัดเจน ไทยแท้. (2543). เทคนิคการนิเทศเพื่อสนับสนุนการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ.

ชัยยุทธ์ ศิริสุทธิ. (2549). เอกสารประกอบการสอนวิชา 0501816 การประกันคุณภาพการศึกษา Education Quality Assurance. มหาสารคาม: ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ชาติ มหาวิทยลัยมหาสารคาม

ซารี มณีศรี. (2523). การนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: อมรรการพิมพ์.

ณัฐพันธ์ เขจรนนท์ และคณะ. (2544). การสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท

ถวัลย์ มาตจรัส (2539). ประสบการณ์การสร้างทีมงานของผู้บริหารระดับปฏิบัติการ กรุงเทพฯ: มิติใหม่.

ดิรพล วัฒนประดิษฐ์ (2526). การบริหารงานบุคลากรในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: คุณพินอักษรกิจ

ทวีศักดิ์ นุ่มฤทธิ์. (2536). คู่มือปฏิบัติการเตรียมเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารการศึกษา นครสวรรค์: ริมปิงการพิมพ์

ธงชัย สันติวงษ์ (2538). องค์การและทฤษฎีการออกแบบ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บรรยงค์ โตจินดา. (2543). การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ: อมรรการพิมพ์.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น

ประวีต เอรารวรรณ์. (2545). การวิจัยเชิงปฏิบัติการการเรีนรู้ของครูและการสร้างพลังร่วมในโรงเรียนกรุงเทพฯ: ดอกหญ้า.

- ประเสริฐ สมอุดร. (2548). การพัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียนชุมชนบ้านยางกู่อำเภอดุสิตบุรีจังหวัดร้อยเอ็ด. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ปาริชาติ การกระสัง. (2550). การพัฒนาระบบสารสนเทศงานวิชาการ โรงเรียนศิลาลาดวิทยา กิ่งอำเภอดุสิตบุรี จังหวัดศรีสะเกษ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2541). การนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อส่งเสริม
- ผ่องพรรณ ตริยมงคลกุล. (2543). การวิจัยในชั้นเรียนกรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- พนัส หันนาคินทร์. (2536). หลักการบริหารโรงเรียน กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- พันธ์ทิพย์ รามสูตร. (2540). การวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม กรุงเทพฯ: พี เอ ลีฟวิ่ง.
- ไพเรศ เสขัง. (2548). การพัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านบึงกุ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 จังหวัดบุรีรัมย์ การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. (2542). การนิเทศการศึกษา: ทฤษฎีและการปฏิบัติ กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- เมตต์ เมตต์การุณกิจ. (2543). "การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา". วารสารวิชาการ. 3(4): 55-59; เมษายน.
- ยาใจ พงษ์บริบูรณ์ (2537). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- โยธี เชิญขวัญชัย (2548). การพัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านแท่นทัพไทย อำเภอละหานทราย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์เขต 3. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ระวี กำนางส์. (2540). การนิเทศภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาแบบมีส่วนร่วม. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- รังษฤษฎ์ ศรีปัญญา (2548). การพัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียนหนองพอกวิทยายน กิ่งอำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์ การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- วัชรา เล่าเรียนดี. (2545). เทคนิคการจัดการเรียนการสอนและการนิเทศ. โครงการส่งเสริมการผลิตตำราและเอกสารการสอน. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. นครปฐม.
- วิจิตร อาวะกุล. (2540). การฝึกอบรม. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วิชัย โสสุวรรณจินดา. (2535). ความลับขององค์การ พฤติกรรมองค์การสมัยใหม่ กรุงเทพฯ: ธรรมนิติ.
- วีไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. (2538). หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วีระวัฒน์ พงษ์พยอม. (2533). การทำงานเป็นทีม. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น
- สังต์ อุทรานันท์. (2530). การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติ: ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สนอง เครือมาก. (2537). คู่มือสอบและปฏิบัติราชการ นครสวรรค์: เรียงดี.
- สนั่น มีสัจธรรม (2536). ทางสายใหม่ของการปฏิบัติราชการสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พิมพ์ครั้งที่ 2. กาฬสินธุ์: ประสานการพิมพ์.
- สมคิด บางโม. (2540). องค์การและการจัดการ กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒนา
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2536). เอกสารชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา อย่างเป็นระบบ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- _____. (2539). การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- _____. (2541). การพัฒนาระบบการนิเทศ 100% โครงการพัฒนาระบบนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- _____. (2543). ร่วมคิดร่วมเขียนปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟิก.
- _____. (2545). แผนปฏิบัติการปีการศึกษา 2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2549). มาตรฐานตัวบ่งชี้และเกณฑ์การพิจารณาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบ 2 (พ.ศ. 2549-2543). กรุงเทพฯ: ม.ป.พ., 2549.
- สำราญ เสียงตรง. (2548). การพัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านมะม่วง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- สิทธิโชค วรานุสันติกุล (2543). การพัฒนาทีมงาน กรุงเทพฯ: บรรณกิจเทรดดิ้ง.
- สุนันทา เลานันท์. (2540). การสร้างทีมงาน. กรุงเทพฯ: ดีดีบุ๊คส์ไตร์.

- สุมาลี สว่างสุข. (2548). การพัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียนหิคมสร้างตนเอง8 อำเภอบ้านกรวด สำนักงานพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์เขต 2. การศึกษาค้นคว้าอิสระกศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อนิรุทธิ์ รัตนสิทธิ์. (2548). การพัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียนหนองเอี่ยนอำเภอบัวชุม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์เขต2. การศึกษาค้นคว้าอิสระกศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- อเนก ส่งแสง. (2541). การนิเทศภายในโรงเรียน. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- อรัญญา สุชาติโนบล. (2544). "การวิจัยเชิงปฏิบัติ วิชาการ. 4(6): 66-99; มิถุนายน.
- อารี ประภาพิตยาพงษ์. (2548). การพัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านตะเข้หนองตุม ตำบลสุขไพบูรณ์ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา การศึกษาค้นคว้าอิสระกศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2538). การบริหาร: ทักษะการปฏิบัติ พิมพ์ครั้งที่3. กรุงเทพฯ: สบายใจ.
- Bergeron, Kathleen. (2004). "Supervisors' Perceptions of the Process of Supervision with Counselors Who Utilize Play Therapy" **Dissertation Abstracts International**. 65(04): 1259-A; December. Photocopied.
- Collin, James J. (2003). "Modern and Postmodern Teacher Supervision and Evaluation: Perception of Secondary School Principals and Teachers" **Dissertation Abstracts International**. 64(01): 33-A; July. Photocopied
- Kemmis, S.; & McTaggart, R. (1988). **The Action Research Planner**. 3rd ed., Victoria: Deakin University Press.
- Tagger, Lori Sue. (2003). "The Relationship of Collective Efficacy and Performance in Supervision" **Dissertation Abstracts International**. 63(08): 3942-B; February, Photocopied.